

การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
ตามทัศนชนาท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้
โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่วงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่
THE STUDY ON THE GUIDELINE FOR POTENTIAL DEVELOPMENT OF TOURIST
ATTRACTION ACCORDING TO THE OPINION OF THAI TOURISTS FOR
SUSTAINABILITY UNDER THE PROJECT OF INCREASING WATER IN THE MAE
KUANG RESERVOIR OF UDOMTHARA DAM,
CHIANG MAI PROVINCE

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร¹, กัญญกาญจน์ ไชเออร์ส²
สาลินี ชัยวัฒนพร³, ภาคภูมิ ภัควิภาส⁴, สุธีมนต์ ทรงศิริโรจน์⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนชนาท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืน ภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่วงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดโควตาจำนวน 300 ราย ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14) ในแต่รายด้านพบว่า ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14) ศักยภาพด้านการเข้าถึง ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.21) ศักยภาพด้านการตลาดอยู่ในระดับเห็น

ด้วยค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.11) ส่วนศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.28) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 1.14) และศักยภาพด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 1.05) อยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมี ดังนี้ 1.) ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 2.) ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการตลาดสมัยใหม่ 3.) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วม 4.) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและภูมิภาค 5.) ควรมุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว 6.) ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานที่ท่องเที่ยวมีความรู้ในการให้บริการตามมาตรฐานของการท่องเที่ยว

¹คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

²คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

^{3,4,5}ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาและนวัตกรรมชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว
ทัศนชนักท่องเที่ยว ความยั่งยืน

Abstract

This research aims to study the guideline for potential development of tourist attraction according to the opinion of Thai tourists for sustainability under the project of increasing water in the Mae Kuang reservoir of Udomthara dam, Chiang Mai. Population and sample were the Thai tourists who visited the target area of the project. Random sampling was selected using a purposive sampling technique to set the quota of 300 samples. Questionnaire was used to collect data. The results showed that the potential of tourist attraction in overall was at low level ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14), anyway, in terms of attractiveness ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14), in terms of accessibility ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.21), and in terms of marketing ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.11) were agreed at quite high level. While the potential in terms of facility ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.28), in terms of tourist management ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 1.14), and in terms of safety ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 1.05) were agreed at a relatively low level. The guideline for potential development should focus as follows: 1.) Promoting the attraction to create a local cultural image. 2.) Promoting tourism with modern

marketing. 3.) Promoting creative tourism through the involvement of the community. 4.) Promoting tourism cluster linkage between provinces and regions. 5. Focusing on creating the good impression among tourists. 6.) Encouraging the personnel of the tourist attraction to have knowledge in service and safety to meet the standard of tourism.

Keywords: Potential development, Tourist attraction, Tourist opinion, Sustainability

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภาพรวมมีกระบวนการและกลไกที่จำเป็นต้องใช้ศักยภาพในหลายภาคส่วนร่วมกัน ทั้งด้านการกำกับ ดูแล และติดตาม การวางแผนการดำเนินการตามกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม การพัฒนาเพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวยังคงอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด และระดับชาติ เป็นประเด็นท้าทายที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวควรร่วมมือกันนับตั้งแต่ นโยบายของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐจากส่วนกลาง และพื้นที่สภาอุตสาหกรรม สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว สมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยว หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา และเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน นอกจากนี้ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ การพัฒนากิจกรรมด้านการตลาด เพื่อแสวงหาตลาดกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาที่พักแรม การขนส่งและระบบโลจิสติกส์ให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

โดยเฉพาะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของบริเวณเขื่อนเก็บน้ำและบริเวณใกล้เคียงเขื่อนเก็บน้ำในประเทศไทย พบสภาพของปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผนป้องกันอย่างเหมาะสม (Office of the National Economic and Social Development Board, 2009) ในปี 2556 ภาครัฐได้มีการอนุมัติโครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ (The Project of Increasing water in Mae Kuang U - Dom Tha Ra Dam Chiang Mai) โดยการผันน้ำจากลำน้ำแม่แตง และอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลไปยังอ่างเก็บน้ำของเขื่อนแม่งวงอุดมธารา โดยมีการก่อสร้างประตูระบายน้ำปิดกั้นลำน้ำแม่แตงที่บ้านแม่ตะมาน ตำบลกืดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำจากลำน้ำแม่แตงมายังอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล เพื่อที่จะผันน้ำส่วนที่เกินความต้องการใช้น้ำในช่วงฤดูฝนของทุกปี โดยเฉลี่ย 113 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จากนั้นทำการก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำเชื่อมต่อระหว่างอ่างเก็บน้ำ เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล และอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา เพื่อผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลในช่วงฤดูฝน ซึ่งมีปริมาณน้ำมากเกินความต้องการเฉลี่ย 47 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี รวมเป็นปริมาณน้ำ 160 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีไปยังอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา และรายงานการศึกษาผลกระทบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ (Chaisamran C., 2010)) มีพื้นที่ก่อสร้างประตูระบายน้ำ (ปตร.) แม่ตะมานอยู่ห่างจากชุมชนบ้านเมืองกืดประมาณ 2 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญอยู่บริเวณเหนือน้ำและท้ายน้ำที่บ้าน

สบกายถึงบ้านแม่ตะมาน เป็นทิวป่า นั้งข้างล่องแพตามลำน้ำแม่แตงและแหล่งท่องเที่ยวตามแนวอุโมงค์ส่งน้ำ ได้แก่ ปางช้างเชียงดาว อ่างเก็บน้ำแม่งัดสมบูรณ์ชล น้ำตกบัวตอง-น้ำพุเจ็ดสีและอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะการก่อสร้างด้านกิจกรรมขนส่งวัสดุอุปกรณ์ดินทรายและหิน จะมีผลกระทบต่อการจราจร การเดินทางของนักท่องเที่ยว เสียงดังจากการระเบิดหิน และการขุดเจาะที่ประทุระบายน้ำแม่ตะมานอาจสร้างความรำคาญเล็กน้อย ส่วนที่ปางช้างเชียงดาวซึ่งอยู่ใกล้จุดก่อสร้างอาคารสูบน้ำและอุโมงค์ลอดแม่น้ำปิงและการขนส่งอุปกรณ์จะกระทบต่อการจราจรบ้างเล็กน้อยในระยะดำเนินการจัดการพื้นที่ ส่วนมาตรการป้องกันและการวัสดุชุดอาจมีผลกระทบทางด้านทัศนียภาพ หากปล่อยเป็นกองดิน/หินทิ้งไว้ ส่วนมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้มีการปรับแต่งพื้นที่โครงการและปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม ปลูกต้นไม้คลุมดิน ตกแต่งพื้นที่จัดการวัสดุชุดให้เป็นสวนสาธารณะหรือสวนสมุนไพร เพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยขอความร่วมมือจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งมีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่บริเวณประตูระบายน้ำแม่ตะมานจนถึงอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา ประกอบด้วยกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านสบกาย-บ้านแม่ตะมาน ปางช้างเชียงดาว หมู่บ้านช้างแม่ปิง อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล น้ำตกบัวตอง-พุเจ็ดสี แหล่งท่องเที่ยวบ้านป่าสักงามและอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา ส่วนด้านการศึกษาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ในพื้นที่โครงการ ประตูระบาย

น้ำแม่ตะมาน เมืองก๊ิดและพื้นที่โดยรอบเป็นชุมชนโบราณสมัยล้านนา แนวอุโมงค์ส่งน้ำแม่แดง-แม่จ๊ิดไม่พบหลักฐานทางโบราณคดี ส่วนของแนวอุโมงค์แม่จ๊ิด-แม่กวง ในบริเวณใกล้บ้านป่าสักงามมีโบราณสถานร้าง 2 แห่ง แต่มิได้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ถึงแม้ว่าผลกระทบจากกิจกรรมในระยะก่อสร้างของโครงการจะมีผลต่อการท่องเที่ยวในระดับเล็กน้อยต่อการจราจร การเดินทาง เสียจากการระเบิดหิน และด้านทัศนียภาพที่ไม่กระทบเนื่องจากก่อสร้างอยู่นอกเส้นทางปกตินั้น ยังอาจส่งผลต่อสังคมและชุมชนทางอ้อมด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงควรมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพในการสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มรายได้ให้กับแหล่งชุมชน การเสริมสร้างการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับการลงทุนของภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันและส่งเสริมแก้ไขได้อย่างทันต่อปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ (Department of Tourism, 2015)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะทำให้เกิดโอกาสในการสร้างและพัฒนาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามบริบทของนักท่องเที่ยวและบรรลุเป้าหมายโครงการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้ชุมชนบริบทพื้นที่และตามความต้องการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนในบริบทพื้นที่การท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประเมินความพึงพอใจ และการได้มาท่องเที่ยวในพื้นที่ และนำวิเคราะห์เชิงปริมาณจากนักท่องเที่ยวชาวไทย และกระบวนการอย่างมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียของคนในพื้นที่ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพ ซึ่ง Likert, Rensis (1961), Pimonsompong C. (2017) ได้ให้ความหมายของการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาถึงสภาพแวดล้อมของการดำเนินงานซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในของแหล่งท่องเที่ยวเอง หรือมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกของแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาถึงความสามารถในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวในประเด็นหลักสำคัญด้านต่างๆ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การตลาด การบริหารจัดการ และความปลอดภัย สุขอนามัย ระเบียบรวมเป็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้หลักการพิจารณาสภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เป็นแนวคิดและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมให้มีประสิทธิภาพ และมีความคุ้มค่า เพื่อสร้างความ

ประทับใจที่เห็นความหมายให้กับนักท่องเที่ยวและการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Edmonds J. and George L., 2009) ใน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ เป็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากคุณลักษณะสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท ซึ่งทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นพิจารณาได้จากหลายปัจจัย ทั้งด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ระบบนิเวศ พืช สัตว์ ธรณีสัณฐาน ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ สถาปัตยกรรม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความทันสมัยของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึงอุปกรณ์และการบริการต่างๆ ที่จัดให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการข้อมูล ที่จอดรถ ป้ายข้อมูล ห้องสุขา เป็นต้น

3. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หมายถึงเส้นทางคมนาคมขนส่ง ระยะทาง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงเว็บไซต์ เป็นต้น

4. ด้านการรักษาความปลอดภัย หมายถึงมาตรการด้านความปลอดภัยหรือระบบเตือนภัย ที่ต้องมีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิต จิตใจ สุขอนามัย หรือทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

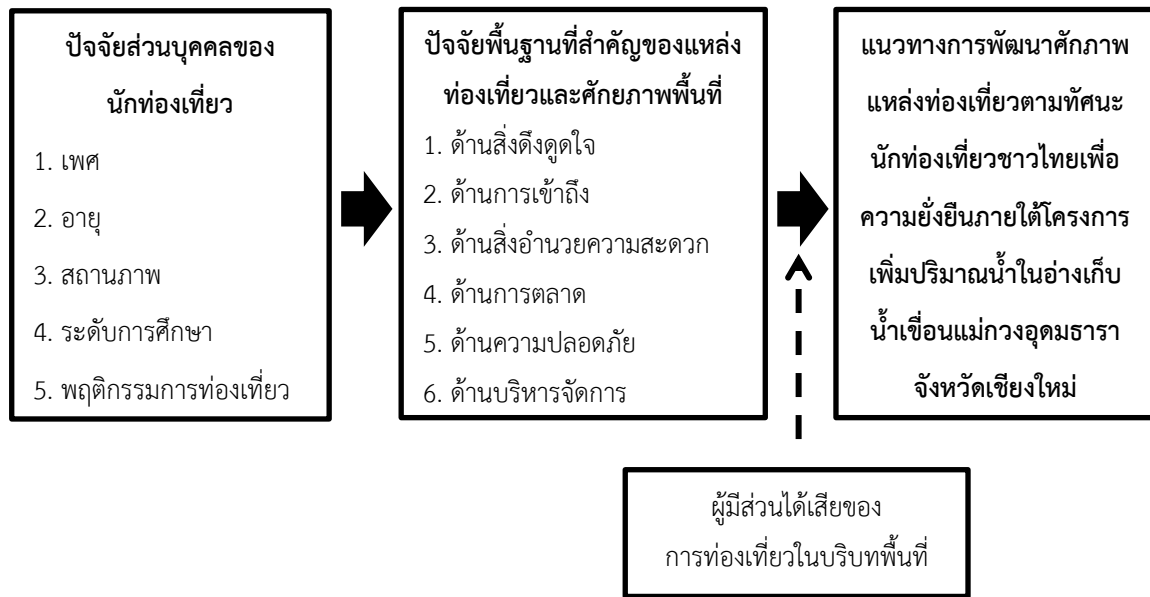
5. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักและตัดสินใจ เดินทาง เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว โดยอาจใช้กลยุทธ์ต่าง

ๆ เช่น ควรโดดเด่นและมีความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง และเอกลักษณ์ให้แก่แหล่งท่องเที่ยว

6. ด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว หมายถึง การบริหารจัดการให้นักท่องเที่ยวที่เป็นทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศแสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวอันเป็นที่พึงประสงค์ และกำหนดจำนวนที่เหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การเสริมสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน สร้างความตระหนัก ความเข้มแข็งและการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่หลากหลาย การบริหารและการเฝ้าระวังผลกระทบด้านลบ การจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรมีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการศึกษาพื้นฐานที่สำคัญและปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว 6 ด้านเป็นการแสดงถึงศักยภาพในบริบทพื้นที่นั้นๆ ที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อศักยภาพพื้นที่ เพื่อที่จะได้ปรับปรุงการแก้ไขจากผู้มีส่วนร่วมในของผู้ประกอบการหรือหน่วยงานภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ในการศึกษาหาแนวทางการพัฒนาบริบทพื้นที่ซึ่งจะทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกมาสู่ประเทศชาติมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ ได้แก่ บริเวณสร้างประตูละบายน้ำ แม่ตะมาน ตำบลกุดช้าง เขื่อนแม่งัด ตำบลชลอ อำเภอมะแตง และบริเวณเขื่อนแม่วง ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ การสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนและใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยการกำหนดโควตา จำนวน 300 ราย และ 2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งตัวแทนชุมชนในพื้นที่โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น และใช้เทคนิควิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวจำนวน 20 คน

เครื่องมือในการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยและรวบรวมข้อมูลแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของนักท่องเที่ยว ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ใช้แบบประมาณโดยมาตรวัด 6 ระดับ จาก 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด เป็นลำดับไปจนถึง ระดับ 6 หมายถึง ระดับมากที่สุด และใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย 6 ระดับ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.83 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด และค่าเฉลี่ย 5.16 - 6.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด การหาความเชื่อมั่น รายข้อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-Total Correlation) และ

หาค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ระดับ 0.89 ซึ่งการทดสอบการแจกแจงข้อมูลโดยใช้การทดสอบ K-S test (Kolmogorov-Simonov Goodness of Fit Test) เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อมูลในการทดสอบการแจกแจงข้อมูล โดยค่าทดสอบ Normal Distribution: Accept Normality เท่ากับ $P=0.82$ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อมูลกระจายตัวเป็นโค้งปกติจริงที่นัยสำคัญ 0.05 และนำข้อมูลที่ได้มาหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำผลจากข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ร่วมกันกับคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว โดยการทำกิจกรรมโครงการวิจัยเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) และหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการหาค่าการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การรวบรวมผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการนำข้อมูลที่ได้รวบรวมจากแบบสอบถามและการระดมสมองมาทำการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม

กลุ่ม และความครบถ้วนของรายการที่ถามในสิ่งที่ต้องการวัดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความมุ่งหมายตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมความมุ่งหมาย โดยได้นำประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 เพศชาย จำนวน 93 คน คิดเป็น ร้อยละ 31 โดยมีอายุมากกว่า 35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุ 26 – 30 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อายุ 20 – 25 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 สถานภาพโสด จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 สมรส จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 และหย่าร้าง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 อนุปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9 ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางด้วยตนเอง จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 และมาเป็นหมู่คณะ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 การพักค้างคืนในสถานที่ท่องเที่ยวไม่มีการพักค้างคืน จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 มีการพักค้างคืน จำนวน 1 คืน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 โดยพักค้างคืน 2 คืน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และพักค้างคืน 3 คืน

จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ความสนใจกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ล่องแพ/พายเรือคายัค จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 รองลงมาเป็น การขี่ช้าง/ปั่นจักรยาน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และนั่งเกวียน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14) โดยศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละรายด้านพบว่า

1) ด้านศักยภาพสิ่งดึงดูดใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.05) โดยเรียงลำดับรายการข้อมากไปลำดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ/สภาพดั้งเดิม ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.99) ลักษณะกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.96) มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.03)

2) ด้านศักยภาพด้านการเข้าถึง ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.21) โดยเรียงลำดับรายการข้อมากไปลำดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีความปลอดภัยในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 1.04) มีวิธีการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและหลากหลาย ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.15) ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.25)

3) ด้านศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.28) โดยเรียงลำดับรายการข้อมากไปลำดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ในแหล่งท่องเที่ยวเพียงพอ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.11) มีห้องน้ำเพียงพอ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.17) มีร้านอาหารเพียงพอ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 1.16)

4.) ด้านศักยภาพด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.11) โดยเรียงลำดับรายการข้อมากไปลำดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 1.08) แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีอัตราค่าบริการที่คุ้มค่า ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 1.01) แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีช่องทางการติดต่อประสานงาน/การสำรองบริการที่หลากหลาย และเพียงพอ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.15)

5) ด้านความปลอดภัยในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 1.05) โดยเรียงลำดับรายการข้อมากไปลำดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 1.02) มีการจัดการด้านสุขอนามัยในอาหาร ที่พัก และบริการที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.98) มีการติดตั้งป้าย สัญญาณเตือนภัยอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 1.08)

6) ด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 1.14) โดยเรียงลำดับรายการข้อมากไปลำดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 1.14) คำนึงถึงความพอใจในความสะอาดและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 1.17) และมีการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.98) โดยผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพพื้นที่

ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพพื้นที่	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านศักยภาพสิ่งดึงดูดใจ (Attractions)			
1.1 ลักษณะกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	4.27	0.96	ค่อนข้างมาก
1.2 ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ/สภาพดั้งเดิม	4.51	0.99	ค่อนข้างมาก
1.3 กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ	3.68	1.06	ค่อนข้างน้อย
1.4 มีกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจ	3.72	1.69	ค่อนข้างมาก
1.5 มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี	4.04	1.03	ค่อนข้างน้อย
1.6 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับทุกฤดูกาล	3.79	0.59	ค่อนข้างมาก
รวมด้านศักยภาพสิ่งดึงดูดใจ (Attractions)	4.00	1.05	ค่อนข้างมาก
2. ด้านศักยภาพด้านการเข้าถึง (Accessibilities)			
2.1 มีความปลอดภัยในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	4.13	1.04	ค่อนข้างมาก
2.2 คุณภาพของถนน	2.96	1.38	ค่อนข้างน้อย
2.3 ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทาง	3.45	1.25	ค่อนข้างน้อย
2.4 มีวิธีการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและหลากหลาย	3.54	1.15	ค่อนข้างมาก
รวมด้านศักยภาพด้านการเข้าถึง (Accessibilities)	3.52	1.21	ค่อนข้างมาก
3. ด้านศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)			
3.1 มีสาธารณูปโภคพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวเพียงพอ	3.79	1.11	ค่อนข้างมาก
3.2 มีร้านค้าสะดวกซื้อ	3.12	1.29	ค่อนข้างน้อย
3.3 มีร้านขายสินค้าของที่ระลึก	2.96	1.31	ค่อนข้างน้อย
3.4 มีร้านอาหารเพียงพอ	3.39	1.16	ค่อนข้างน้อย
3.5 มีห้องน้ำเพียงพอ	3.45	1.17	ค่อนข้างน้อย
3.6 มีที่พัก/ห้องพักรับรองเพียงพอ	3.08	1.28	ค่อนข้างน้อย
3.7 มีการจัดเตรียมถังขยะที่เพียงพอ	3.06	1.32	ค่อนข้างน้อย
3.8 มีศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	2.72	1.42	ค่อนข้างน้อย
3.9 มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ	2.27	1.44	น้อย
รวมด้านศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	3.09	1.28	ค่อนข้างน้อย

ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพพื้นที่	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความหมาย
4. ด้านศักยภาพด้านการตลาด (Marketing)			
4.1 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและเหมาะสม	3.93	1.08	ค่อนข้างมาก
4.2 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีช่องทางการติดต่อประสานงาน/ การสำรองบริการที่หลากหลายและเพียงพอ	3.42	1.15	ค่อนข้างน้อย
4.3 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีอัตราค่าบริการที่คุ้มค่า	3.89	1.01	ค่อนข้างมาก
4.4 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการตลาดและการ ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	3.17	1.21	ค่อนข้างน้อย
รวมด้านศักยภาพด้านการตลาด (Marketing)	3.60	1.11	ค่อนข้างมาก
5. ด้านความปลอดภัย (Safety)			
5.1 มีมาตรการดูแลความปลอดภัยที่เพียงพอ	2.83	1.12	ค่อนข้างน้อย
5.2 มีการติดตั้งป้าย สัญญาณเตือนภัยอย่างเหมาะสม	2.86	1.08	ค่อนข้างน้อย
5.3 มีอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยอย่างเพียงพอ	3.05	1.02	ค่อนข้างน้อย
5.4 มีการจัดการด้านสุขอนามัยในอาหาร ที่พัก และบริการที่ เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว	2.92	0.98	ค่อนข้างน้อย
รวมด้านความปลอดภัย (Safety)	2.92	1.05	ค่อนข้างน้อย
6. ด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว (Tourist Management)			
6.1 มีป้ายเตือนตามจุดต่างๆที่เหมาะสม	3.19	1.31	ค่อนข้างน้อย
6.2 มีการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม	3.20	1.12	ค่อนข้างน้อย
6.3 มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	3.25	1.14	ค่อนข้างน้อย
6.4 คำนึงถึงความพอใจในความสะอาดและปลอดภัย	3.21	0.98	ค่อนข้างน้อย
6.5 มีเจ้าหน้าที่/พนักงานดูแลเพียงพอและทั่วถึง	2.96	1.06	ค่อนข้างน้อย
6.6 บุคลากรมีความรู้/ความชำนาญในการให้บริการแก่นัก ท่องเที่ยว	2.87	1.25	ค่อนข้างน้อย
รวมด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว (Tourist Management)	3.11	1.14	ค่อนข้างน้อย
ภาพโดยรวมของศักยภาพการท่องเที่ยว	3.37	1.14	ค่อนข้างน้อย

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของบริบทพื้นที่จากกิจกรรมการของโครงการวิจัย ได้ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวควรมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมุ่งมั่นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพให้มีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีของท้องถิ่น และโครงการอุโมงค์ผ่นน้ำแห่งแรกของประเทศไทย
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการตลาดสมัยใหม่ (Modern Marketing) โดยประยุกต์ใช้สื่อสารการตลาด ได้แก่ Social Media, Information System และ Ecommerce
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และเอกชน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและภูมิภาค เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเกิดการร่วมมือของทุกภาคส่วน
5. ควรมุ่งเน้นการสร้างภาพประทับใจของนักท่องเที่ยว ดังนี้
 - 5.1 ต้องนำเสนอสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นธรรมชาติ ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
 - 5.2 ความเหมาะสมงบประมาณในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานที่ท่องเที่ยวมี

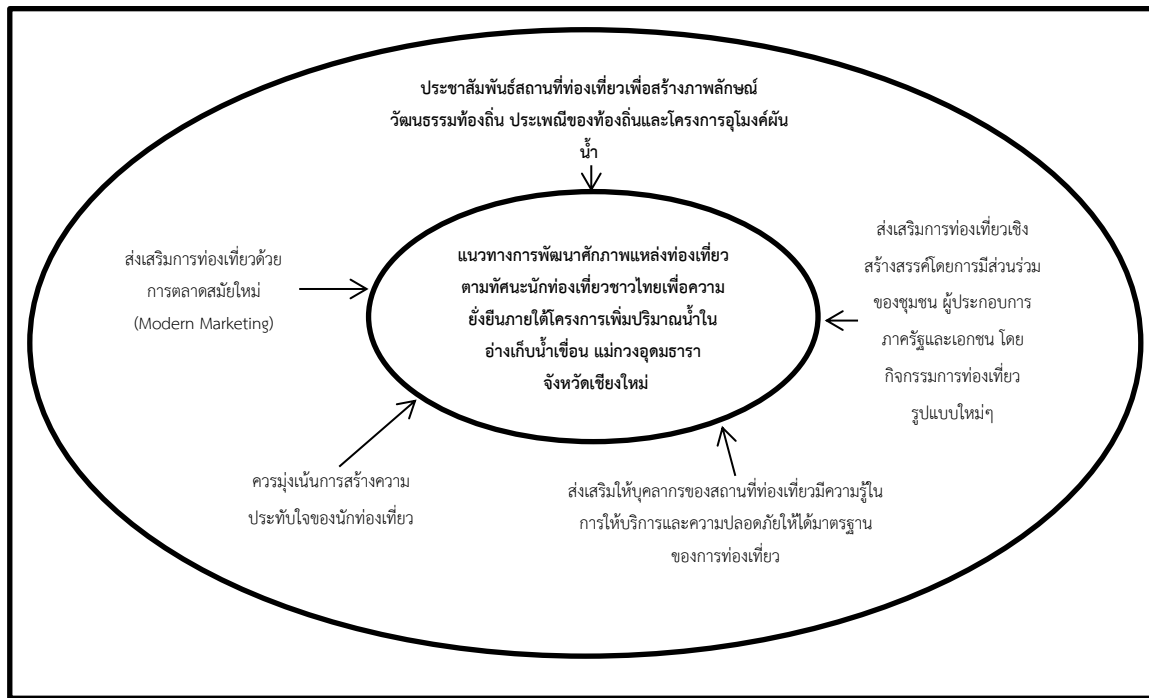
ความรู้ในการให้บริการและความปลอดภัยให้ได้มาตรฐานของการท่องเที่ยว

สรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ ดังภาพที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14) แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1.) ด้านศักยภาพสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.14) 2.) ด้านศักยภาพด้านการเข้าถึง ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.21) 3.) ด้านศักยภาพด้านการตลาด ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.11) อยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก อาจกล่าวได้ว่า

ศักยภาพพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ/สภาพดั้งเดิมสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและเหมาะสม อัตราค่าบริการที่คุ้มค่า มีความปลอดภัยในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้โครงการฯ มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนในอนาคต โดยต้องให้การมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่โครงการฯ เข้าร่วมพัฒนาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี 3A โดย Holloway, J. C. (1998) ได้กล่าวว่า การบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยวได้นั้น จะต้องมียอดประกอบของแหล่งท่องเที่ยวหลักที่สำคัญ 3 ประการหรือ 3A ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ประกอบด้วย คือ 1.) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เกิดจากสถานที่ (Sites) ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติสร้างหรือมนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ และเหตุการณ์ (Events) ที่น่าประทับใจ

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่

ใจ จะเกิดจากมนุษย์สร้างเพียงอย่างเดียว 2.) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ได้แก่ ความสะดวกสบายที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปถึงสถานที่ได้รวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการสร้างปัจจัยพื้นฐานในการผลิตและระบบสาธารณูปโภค จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ช่วยทำให้การท่องเที่ยวสะดวกยิ่งขึ้น และระบบกำจัดของเสียเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับแหล่งท่องเที่ยว และ 3.) การเข้าไปถึง (Accessibility) ด้วยระบบการขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วยเส้นทาง (Way) พาหนะ (Vehicle) สถานี (Terminal) และผู้ประกอบการ (Carrier) ที่พร้อมให้บริการจะช่วยให้การเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายยิ่งขึ้น 4.) ด้านศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.28) 5.) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 1.05) และ 6.) ด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 1.14) ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจเกิดจากการที่ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ ไม่มีความเข้าใจ การรับรู้ส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดการบริหารงานการท่องเที่ยวในการสร้างเครือข่ายและข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและความเชื่อมั่นของการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ผู้ประกอบการ ทำให้เกิดศักยภาพในพื้นที่ค่อนข้างน้อย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่มีช่องทางการติดต่อประสานงาน/การสำรองบริการที่หลากหลายและเพียงพอ แหล่งท่องเที่ยวไม่มีในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการตลาด

และการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ไม่มีบุคลากรมีความรู้/ความชำนาญในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และไม่มีมาตรการดูแลความปลอดภัยที่เพียงพอ ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้นต้องทำให้เป็นกระบวนการและแผนงาน (Pongwiritthon R., Pakvipas P., and Chongesiroj S., 2016) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2552) ที่ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นแนวทางหนึ่งของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน มีหลักการสำคัญคือการสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการ (Value Creation) โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสมกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นไทย เพื่อสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงไปสู่การสร้างคุณค่าทางสังคม ทั้งนี้เทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ได้ถูกนำเข้าสู่กระบวนการ “คิดอย่างสร้างสรรค์” และ“สร้างแรงบันดาลใจจากรากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สั่งสมของสังคม” การขับเคลื่อนการพัฒนาจะต้องเป็นไปอย่างมีบูรณาการและบังเกิดผลทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการดำเนินการต้องให้ความสำคัญต่อประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้การสร้างความตระหนัก และสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการ ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมภายใต้บริบทพื้นที่ การบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน และการศึกษาวิจัยและพัฒนาเชิงลึกในสาขาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และทุนวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการแบ่งปันส่วนได้ส่วนเสียให้สมดุล สร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จึงจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังนั้นประเด็นที่เกี่ยวข้องในการ

พัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านความสะดวกและการเข้าถึง ด้านการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านลักษณะทางกายภาพด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การตลาด การบริหารจัดการธุรกิจ

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตามทัศนะนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อความยั่งยืนภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพพื้นที่ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย แต่มีความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทพื้นที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างมีส่วนร่วมเพื่อที่จะทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพให้มีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยควรมีการนำไปใช้ประโยชน์ในรูปธรรมเชิงนโยบาย ดังนี้

1. สร้างคุณค่าและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของสินค้าและบริการให้มีคุณภาพตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยบูรณาการงาน งบประมาณร่วมกัน การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้การท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชน วิถีชีวิต การตลาดบริการ สร้างความแตกต่าง สร้างคุณค่าของชาวชุมชนในมาตรฐานการ

ท่องเที่ยวให้ชุมชนเข้าใจอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง
เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างคุณค่าของชุมชน

2. สร้างการกระจายผลประโยชน์ด้านการ
ท่องเที่ยวไปสู่ชุมชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่
เกี่ยวเนื่อง ตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยวางแผนการ

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากภาคีทุกภาคส่วนเพื่อให้
เกิดความสมดุลของผลประโยชน์

3. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่ง
แวดล้อมและวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์ สืบทอด
อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- Chaisamran, C. (2010). *The report of the study on the impact by tourism and aesthetics experts*. Bangkok: Panya Consultants. [in Thai]
- Department of Tourism. (2015). *The study for the development of tourist attraction under the project of increasing water in the reservoir of Mae Kuang Udomthara dam, Chiang Mai*. Chiang Mai: Chiang Mai Department of Tourism. [in Thai]
- Edmonds John and George Lespoky. (2009). *Ecotourism and sustainable tourism development in southeast asia*. Tourism in Southeast Asia. USA: K.S. Chon.
- Holloway, J. C. (1998). *The Business of Tourism*. Plymouth, Macdonald and Evens Ltd.
- Likert, Rensis. (1968). *New Pattern of Management*. New York: McGraw-Hill .
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2009). *Report of the primary study on the creative economy*. Bangkok: BC Press (Boonchin) Co., Ltd. [in Thai]
- Pimonsompong C. (2017). *Tourism Research: Principle to Practice in Social Reflective Perspective*, Journal of Business. Economics and Communications, 12, (1), 1-5.
- Pongwiritthon R., Pakvipas P., and Chongesiroj S. (2016). *Guidelines for Leadership Potential Development of Entrepreneurs on Balanced Scorecard Administration for Small and Medium Enterprises in Northern Thailand*. FEU Academic Review. 10(3), 115-127.